

Hvad ser du?

I 1955 gav vi vort arbejde betegnelsen *Kristent Fællesskab*. Mon vi handlede i overensstemmelse med Guds vilje, eller var det vort eget påfund? Det har jeg tænkt over med udgangspunkt i Ap. G. 11,26, hvor det siges, at »det var i Antiokia, at disciplene først fik navnet kristne«. Grundteksten lyder: »Det var i Antiokia, disciplene først blev kaldt kristne«. Det var ikke disciplene, der kaldte sig selv kristne. Den nye oversættelse siger derfor: »Det var i Antiokia, man først kaldte disciplene kristne.«

*

Vi kaldte os *Kristent Fællesskab*. Det var en såre høj og forpligtende betegnelse, thi vi kaldte os jo med Kristi navn.

Har vi kunnet bære denne betegnelse?

Lad os, inden vi besvarer dette spørgsmål, betragte de få steder i Det nye Testamente, hvor betegnelsen *kristen* anvendes.

Da *Paulus* havde aflagt sit vidnesbyrd for landshøvdingen *Festus* og kong *Agrippa*, sagde denne: »Der mangler kun lidt i, at du får mig overtalt til at blive en kristen« (Ap. G. 26,28). Den lænkede apostel havde med sit vidnesbyrd, sine ord og sit liv vist kongen, hvad det vil sige at *være* en kristen og bragt ham helt hen til omvendelsens og troens mulighed. Apostelen omtalte aldrig sig selv som en kristen; intet sted i hans breve bruger han den betegnelse om sig selv – men han *var* det sandelig, om nogen var det – og han *var* det i en sådan grad, at kongen ikke kunne være uvidende om, hvad det indebar at *være en kristen*.

Apostlene omtaler heller aldrig menighederne som *kristne*. Ganske vist har vore oversættere tilladt sig den frihed at anvende dette ord i Gal. 1,22 (gamle overs.), men *Paulus* skriver: »Jeg var personlig ukendt for menighederne i Kristus i Juda.«

Apostelen *Peter* anvender betegnelsen en enkelt gang, men bemærk, hvad han siger: »Lider han, fordi han *er* en kristen, skal han ikke skamme sig, men ved dette navn gøre Gud ære« (1. Peter 4,16).

Det var altså de udenforstående ikke-kristne, der gav disciplene betegnelsen *kristne*. Selv kaldte de sig ikke således, men de *var* det i sandhed!

Så vidt Det nye Testamente.

*

Vi er imidlertid kommet langt bort fra Det nye Testaments herlige vej. Medens apostlene ikke anvendte betegnelsen *kristen* om sig selv eller om menighederne, men til gengæld var det, anvender kristne nu betegnelsen på mange forskellige ting.

Danmark er et *kristent* land!!!

Vi har *kristne* friskoler!

Vi har en *kristen* fjernsynsstation.

Vi har et *kristeligt* dagblad!

Vi har et *kristeligt* folkeparti!

Vi har *kristelige* foreninger en masse (K.F.U.M. og K. *Kristeligt* Forbund for Studerende, *Kristelig* Lægeforening, *Kristelig* Sygeplejeforening, *Kristelig* Forening for Handelsrejsende, o.s.v.).

Og så havde vi *Kristent* Fællesskab!

Har det været til gavn for vidnesbyrdet? Har verden nu fået stor respekt for evangeliet, for sandheden?

Eller har vi gjort ordet *kristen* tomt for indhold?

*

Søren Kierkegaard kaldte sig, som bekendt, ikke for en kristen. Når han sammenlignede sig med *Paulus* og de andre efterfølgere, der levede det nye liv ud i dets kostbareste konsekvenser, følte han ingen trang til at kalde sig for noget, som end ikke de kaldte sig. At kalde sig en *kristen* betyder jo, at man bærer Kristi navn.

Kierkegaard var formentlig den eneste dansker, der ikke kaldte sig en kristen. Men han så jo også klarere end alle andre!

*

Jeg kan i dag se, at vi aldrig skulle have kaldt os for *Kristent* Fællesskab. Det var alt for høj en betegnelse, og virkeligheden svarede ikke dertil. Skylden var min. Havde jeg været tilstrækkelig stille for Guds åsyn, var det ikke sket.

Det er så let at tage ordet *kristen* i sin mund. Det er så let at kalde sig selv og sit arbejde med dette høje navn.

Vi har været med til at gøre dette ædle navn banalt, indholdsløst og ligegyldigt.

Lad os lære ikke at give os selv for høje benævnelser! Lad os snarere samle os om at *være*, hvad Det nye Testamente kalder *disciple* eller *tjenere*.

*

Hvis nogen i dag spurgte mig, om jeg er en kristen, ville jeg nok svare: »Det er et

såre højt navn at tillægge sig selv – jeg ved, at jeg tilhører min Herre og Frelser – men jeg bæver ved tanken på, om jeg kan bære hans navn til hans ære!«

Her gælder mere end i noget andet forhold *Hamlets* berømte ord: »At *være* eller ikke *være*, det er sagen!«

*

Vi *var* altså ikke *kristent* fællesskab, skønt vi kaldte os det – det er jo tydeligt for enhver. Tænk, om vi virkelig havde været det, og andre havde kaldt os det!

*

Vi er kaldet til at *være* Herrens vidner, og kun i samme grad som vi *er* det, har vore ord derom vægt. Store ord, store titler, store navne og betegnelser gør nok mere skade end gavn.

Vor Herre bar et navn, der var ganske almindeligt på hans tid (Kol. 4,11). Men ved at adlyde Faderen dag efter dag gav han navnet Jesus dets fulde betydning: frelser fra al synd.

*

Der ligger i vort gamle menneske et skjult hovmod, der lurer på enhver chance til at gøre sig gældende.

Og vi giver det mange muligheder. Store programmerklæringer, store ord og benævnelser åbner let døren for dette hovmod: *vi* er noget – *vi* vil noget – *vi* kan noget – ja, *vi* er noget særligt!

Og svage, som vi mennesker er, lader vi os let imponere og tiltrække af sådanne store erklæringer – men Gud imponeres ikke deraf – han afslører det i sin time og lader det falde.

*

Hvordan udretter vi mest, hvordan fremmer vi bedst evangeliet? Det spørgsmål er aktuelt i enhver generation.

Sokrates var hedning – men det forekommer mig, at han på adskillige felter alligevel er vor læremester, et godt stykke forud for os *kristne*.

Han siger i sin forsvarstale, at den, der kæmper for retfærdigheden, må føre et tilbagedrækket liv og ikke træde offentligt frem!

Det resultat var han kommet til, fordi alt i tilværelsen efter hans opfattelse drejer

sig om at *være* retfærdig. Hvis man virkelig er det, har det stor virkning. Men man skal ikke træde offentligt frem med et program om at »kæmpe for retfærdigheden«, thi den retfærdige skal ikke overspille sin rolle ved offentligt at erklære, at han og hans meningsfæller er retfærdige. Gør de det, viser det sig snart, at de er kommet bort fra at *være* – og er begyndt at *postulere* retfærdighed – og så har de forrådt retfærdigheden.

Sokrates, hedningen, har haft enorm indflydelse på alle efterfølgende generationer, skønt han intet gjorde for at skaffe sig indflydelse. Han stiftede ikke noget parti, han udgav aldrig et skrift og gjorde intet for at sikre sit eftermæle. Men han *var* noget – han var sanddru – han udgav sig ikke for at være noget, han i virkeligheden ikke var – og han stod inde for, hvad han var og hvad han sagde – og kunne derfor gå i døden med sindsro.

Hvis vi, der kalder os kristne, havde taget ved lære af ham, da havde vi udrettet mere for evangeliet. Det fremmes nemlig aldrig fra en position med magt eller indflydelse, sådan som så mange har ment.

Det fremmes heller ikke ved programklæringer om, at man arbejder på kristen grund og lignende. Det fremmes overhovedet ikke på denne verdens manier.

Men de, der virkelig *er* kristne og viser det i det daglige, især på arbejdspladsen, de fremmer det hellige, glædesbringende budskab.

Nu er det jo for sent at slette ordet *kristen* – man kan ikke få ethvert foretagende, som kalder sig *kristent* eller *kristeligt*, til at stryge dette ord.

Men så bør vi så meget des mere påminde os selv om ansvaret ved at bære dette navn og regnskabsdagen, da vi skal stå til regnskab for brugen af navnet.

For mit eget vedkommende oplever jeg det som en nåde og en befrielse, at jeg, der bærer skylden for brugen og misbrugen af benævnelsen *kristent*, da jeg indførte betegnelsen *Kristent Fællesskab*, både er blevet afsløret og blevet hjulpet ud deraf og af dermed.

Vi synger jo: »Selv kun et *intet*, *intet* ...« men jeg har aldrig hørt, at et *intet* havde noget navn eller gav sig selv det højeste navn, der findes.

*

Vor Herre Jesus afviste enhver magtposition, der kunne have skaffet ham indflydelse. Satan var villig til at give ham alle jordens riger og deres herlighed. Tænk, hvor meget godt han så kunne have udrettet! Jøderne ville engang gøre ham til konge. Tænk atter, hvilke muligheder det

kunne skaffe ham! Men han valgte den stik modsatte vej, den vej, der endte ude på Golgata!

Der bar han alle vore *modsigelser*. Om ikke med ord, så med vore holdninger viser vi jo, at vi siger ham imod – vi vil have indflydelse – vi vil have et navn – hvis verden vil give os magt, tager vi imod den, for så, mener vi, kan vi udrette meget mere for Guds sag – vi vil ikke være magtesløse, indflydelsesløse, overhørte, oversete, foragtede, forkastede, thi så kan vi jo ikke udrette noget!!

Indflydelse for sandheden får man ikke ved at få indflydelse, men ved at være en Jesu efterfølger, hvilket aldrig skaffer indflydelse, men foragt og forkastelse.

*

I sin samtale med *Kriton* kort før sin henrettelse siger Sokrates: »Min kære Kriton, vi bør overhovedet ikke bryde os om, hvad mængden siger om os, men kun om, hvad den eneste, der forstår sig på ret og uret siger, nemlig sandheden.«

Kriton ville overtale Sokrates til at flygte, og denne indvilligede i at undersøge, om de grundsandheder, han havde stået for hele sit liv, tillod ham at flygte nu. Medens han undersøgte dette, sagde han til Kriton: »De grundsandheder, som vi har levet for indtil nu, de kan i hvert fald ikke være som bortblæste i løbet af et par dage, fordi vi skal dø for dem.«

På sin sædvanlige måde undersøgte han problemet ved at stille spørgsmål: »Er det ret, Kriton, at gengælde ondt med ondt, således som mængden siger? Ja eller nej!«

Kriton: »Nej, det er ingenlunde ret.«

Sokrates: »Rigtigt svaret, thi man bør aldrig gengælde uret med uret eller ondt med ondt, hvor meget man end får lide af andre!«

Samtalen fortsætter, og Sokrates påpeger, at hvis han flygtede, unddrog han sig lovene, og det var uret, thi hvorledes kan en stat opretholdes, hvis man unddrager sig lovene. Ganske vist dømmes han med urette, men han vil ikke gengælde uret med uret.

Hvis han flygtede, ville han også give udtryk for dødsfrygt, men han havde ingen dødsfrygt – han var derimod overbevist om, at ikke hans dommere, men han gik til noget bedre.

Endelig ville han ikke leve resten af sit liv som en, der krøb for andre mennesker og smigrede dem. Han agtede hverken sine børns velfærd eller sit eget liv højere end retten. Til sidst sagde han: »Så taler vi ikke mere om at flygte, Kriton; lad os handle på min måde, thi det byder guden mig!«

*

Det er ufatteligt, at en hedning, der ikke som jøderne havde de hellige Skrifter, kunne skue så dybt ind i den virkelige virkelighed. Han er et levende udtryk for, hvad Paulus skriver om de hedninger, der ikke har loven, men af naturen gør, hvad loven kræver, og som derfor viser, at den gerning, som loven kræver, står skrevet i deres hjerter (Rom. 2,14-15). Mon Sokrates på dommens dag vil stå op og dømme os, der har fået Guds frelse forkyndt og har modtaget Guds åbenbaring i Den hellige Skrift?

Selv *fromhedens* væsen er Sokrates på sporet af. Det er, som om han kan skelne imellem loven og evangeliet, altså om et menneske ved sin fromhed gør sig fortjent, eller om det er anderledes.

I samtalen med *Evtvifron*, en meget from ung mand, rejser Sokrates dette revolutionerende spørgsmål: »Elskes det fromme af guderne, fordi det er fromt, eller er det fromt, fordi det elses af guderne?«

Spørgsmålet er aktuelt i dag helt ind i de kredse, der benævner sig *kristne*, blot siger vi Gud og ikke guderne.

Evangeliet er svaret. Kristus er svaret. Ham kendte Sokrates ikke, men Kristus kendte ham. Og mon ikke Sokrates, som Kierkegaard mente, nu kender Kristus og tilbeder ham?

*

Sokrates bukkede ikke under for mængden og var alligevel ikke nogen menneskeforagter eller farisæer.

Hvad ville han have gjort, hvis han havde kendt *Israels* folk, Guds udvalgte og begunstigede folk? Han havde stillet sig på profeternes side imod flertallet. Han var jo selv en slags profet i sit eget ikke-af-Gud-udvalgte folk.

Hvad ville han sige, hvis han stod midt i vor tids *menigheds*liv? Det er umuligt at svare på. Men eet er sikkert: han ville stille os nogle spørgsmål, som fik os til at slå øjnene ned i skam.

Vi har modtaget meget mere end han; der skal kræves tilsvarende meget mere af os.

Lad os tage ved lære! Lad os tage os sammen, om vi dog kunne gøre fyldest i at bære navnet *kristne*!

*

Sokrates på sin tid og Kierkegaard i nyere tid ville *ærlighed* eller *redelighed*, som Kierkegaard kaldte det.

Når mennesker udgav sig for at være noget, og Sokrates mærkede, at de over-

vurderede sig selv, begyndte han at stille dem spørgsmål og fremtrådte selv som den, der ikke vidste ret meget. Det blev hurtigt afsløret, at den, der vurderede sig selv højt, ikke havde nogen grund dertil.

Kierkegaard stillede ikke som Sokrates spørgsmål, men anvendte ligesom han en indirekte meddelelsesmetode, idet han ikke, ud over at pege på Kristus og apostlene, gav noget svar på, hvad det er at være en kristen, thi et sådant svar kan enhver tilegne sig, men dermed er ikke sagt, at han har tilegnet sig kristenlivet.

Det er vigtigt, hvad disse mænd understreger – vigtigt i vor tid, da overfladiskheden med de billige ord er vor fælles fare.

Et eksempel: vi kender alle Gal. 2,20, hvor Paulus vidner om, at han er *korsfæstet med Kristus*.

Men har vi *tilegnet* os det?

Sætter det sit præg på os?

Eller er vi tilfredse med læren om, at med Kristus er jeg korsfæstet, og det er ikke mere mig, der lever?

Tilegnelsen, tilegnelsen – det er her, vi falder igennem – det er her, Sokrates ville stille os nogle afslørende spørgsmål, og Kierkegaard ville opfordre os til redelighed.

Det er her, vidnesbyrdet svækkes og undertiden bliver pinligt. Guds rige består ikke i ord, altså ikke i rigtige bibelske ord, men i kraft. Guds rige består ikke i, at vi kender Gal. 2,20, men i, at dette ord ved Åndens kraft er blevet *virkelighed*.

*

Hvorfor lader menighederne i stigende grad børn og unge træde offentligt frem?

Fordi man lader hånt om det altafgørende: *tilegnelsen*.

Man lader dem synge om *korset*, om *Det nye Jerusalem*, om at *følge Jesus efter*, og det gør de med begejstring – men de har ikke tilegnet sig, hvad de synger om – de har ikke haft mulighed for at tilegne sig det – de har aldrig omsat det i praksis og aldrig prøvet noget.

Derfor bliver det evige, det hellige og sandheden trukket ned på underholdningsplanet, hvor ingen fornemmer nogen større forskel på, om man er til folkelig og fornøjelig fest i fælledparken eller inde i sandhedens og hellighedens rige.

*

De fleste breve i Det nye Testamente slutter med *formaninger*; nogle af de kortere breve er mere formående end belærende, og *Hebræerbrevets* forfatter siger, at hele hans lange brev er et kort formaningsord (kap. 13,22).

Formaningerne vender sig imod alle livets forskellige forhold i hjem, på arbejdsplads, i samfundet og i menigheden, men de kan alle samles på denne fællesnævner: *Tilegn jer frelsen personligt, så I lever den ud, hvor I end befinder jer!*

Hvordan tilegnelsen sker, kan der ikke gives noget alment gyldigt svar på, thi også her ville et svar ikke være nogen hjælp, for et svar kan enhver tilegne sig, men dermed er ikke sagt, at man har tilegnet sig tilegnelsen!

I det hele taget kan der aldrig siges om noget punkt af kristenlivet: »Nu ved jeg det – nu er der ikke mere at sige om den sag!« Enhver, der mener, at han ved besked, kunne trænge til en lille samtale med Sokrates eller med Kierkegaard! Da det ikke er muligt, må han nøjes med at få at vide, at han, der mener at vide noget, ved mindre, end han selv aner – måske ved han slet ingen ting!

*

Men så meget kan siges om *tilegnelsen*, at ingen tilegner sig frelsen i dens fylde uden kamp og møje – eller for at tale jordnært: uden at *anstrenge sig*. Hvordan skulle det være anderledes?

Vi sammenlignes i Skriften med *soldater* – de må kæmpe for livet, når det går løs.

Vi sammenlignes også med *nævefægttere* (boksere) – de har det heller ikke alt for morsomt, når det går løs oppe i ringen!

Vi sammenlignes med *hurtigløbere* – jeg har set nogle være besvimelsen nær – men de ville vinde!

Tilegnelsen kalder på alt i os – *hele* vor sjæl, *al* vor kraft!

Og så bliver det, vi har tilegnet os, også *prøvet!*

*

En af Kierkegaards vidunderligste bøger er *Frygt og Bæven*. Den skrev han, fordi han aldrig kunne læse om *Abraham*, der drog til *Morija* med sin søn *Isak*, uden at føle svimmelhed.

Han kunne ikke forstå beretningen. Han kunne slet ikke forstå, hvordan *Abraham* kunne gøre det.

Den *svimmelhed* føler enhver, der ikke er blevet så »klog«, at han ved alt om *Abrahams* vandring til *Morija*.

Professor *Niels Bohr* var en ydmyg mand, skønt han så dybere ind i atomernes gådefyldte verden end de allerfleste. Han sagde engang: »Hvis nogen siger, at han kan tænke over disse problemer uden at blive svimmel, viser det blot, at han ikke har forstået den mindste smule af dem!«

Men vi taler om *Kristi kors*, som var

det et emne – vi taler om at *være korsfæstet med Kristus*, som var det en sandhed, vi kender i modsætning til andre – vi taler – men taler vi selvsikkert, uden frygt og bæven, da viser det kun, at vi ikke ved, hvad vi taler om. Vi har slet ikke *tilegnet* os det!

Og vi kalder os kristne – kalder os det uden frygt og bæven – og kalder måske endog vor holdning for *tro!*

*

Det er påfaldende, hvor lidt der i Det nye Testamente tales om *møder* og *Gudstjenester*, og hvor meget der tales om *dagliglivet*. Det hænger sammen med, at Skriften netop lægger vægt på *tilegnelsen* – og den både sker og sættes på prøve i dagligdagen, ikke mindst på arbejdspladserne.

*

Hvis man betoner *tilegnelsen* og *anstrengelsen*, kommer man så ikke bort fra nåden? Det kommer an på, hvorledes betoningen sker. En betoning behøver ikke at være en overbetoning.

Faren i dag er snarere, at nåden forkyndes på en sådan måde, at den ingen vækkende kraft har, men forsikrer den lunkne om, at han skal ikke være ængstelig.

Jeg påtalte for nylig nogle åbenbare synder imod Den hellige Skrift og modtog da et brev, hvor jeg fik at vide, at Gud er kærlighed og derfor tilgiver de synder, jeg gjorde opmærksom på. Det er desværre en typisk indstilling hos en del »evangeliske« kristne. Gud tilgiver, derfor kan man trygt fortsætte med det forkerte.

Så går tilegnelsen fuldstændigt i stå, og sjælen kommer i fare uden at føle nogen fare. Nåden misbruges og degraderes til et beroligelsesmiddel for syndere.

Så bliver kristenlivet i virkeligheden ligeegyldigt. Der er ikke noget at stræbe efter – ingen høje mål at stile imod – ingen ofre at bringe – man har jo nåden – så er der ingen grund til at anstrenge sig til det yderste!

Paulus taler imidlertid om at give *nøje* agt på sig selv (1. Tim. 4,16), og at agte *vel* på den tjeneste, man har fået, så man *gør fyldest* i den (Kol. 4,17), og han vidner om, at han er *hård imod sit legeme* og *holder det i ave*, for at ikke han, som har prædikeret for andre, selv skal blive forkastet (1. Kor. 9,27).

Han, der kendte evangeliet bedre end vi, anstrengte sig langt mere end vi! Kan man deraf slutte, at vi endnu ikke rigtig kender evangeliet, som vi burde?

*

Hvis man kan tale om, at noget er *svært* for Gud, så er det svært for ham at komme til orde i kristenheden og blive hørt. Det er, som om vi hører og dog ikke hører – ikke hører, så det gør varigt indtryk på os. Vi hører, hvad vi selv mener, og overhører, hvad Gud mener.

Det hænger sammen med, at vi i modsætning til Sokrates bryder os for meget om, hvad flertallet mener. Hvis vi lytter til Guds tale og lader ham åbenbare os, hvad han mener, får vi ikke medhold hos flertallet – jeg tænker på flertallet af dem, som bærer kristennavnet.

Det profetiske ord led altid den vanære at blive forkastet af Guds folk som helhed. Guds meninger var så forskellige fra flertallets, at de var uacceptable.

*

Den forstandsmæssige tilegnelse af sandhederne gør hovmodig – den sande tilegnelse af Den Almægtiges ord ydmyger, thi medens man tilegner sig hans ord og Ånd, tilegner man sig samtidig afsløringen af, at der endnu fattes meget.

Tilegnelsen går således aldrig i stå – man jager (for at tale med Paulus) mod målet og siger: »Ikke, at jeg endnu har grebet det, men jeg er grebet af Kristus!«

Må det præge os alle! Tiden er knap. Lad os ved Guds nåde udnytte den til det yderste!

*

Ja, tiden er knap, og det mørkner over hele jorden. Herrens udvalgte går prøvelsens tider i møde.

Enken efter Ægyptens præsident *Anwar el-Sadat*, der blev myrdet d. 6. oktober 1981, *Jehan Sadat*, har skrevet en overordentlig interessant selvbiografi, hvori man får et levende indblik i de strømninger, der gør sig gældende i den muhamedanske verden.

Hun, der er datter af en engelsk moder og en ægyptisk fader, er selv overbevist muhamedaner. Hun blev ganske ung gift med *Anwar Sadat*, der på det tidspunkt var i unåde hos regeringen under kong *Faruk*, og de første år af deres ægteskab levede de nærmest i armod og havde ikke altid til det daglige brød.

Sadat var knyttet til oberst *Nasser* og deltog i planlægningen af den revolution, der førte til afsættelsen af kong *Faruk* og oprettelsen af republikken.

Nationaliseringen af *Suez-kanalen* var en uforglemmelig oplevelse for dem alle og førte til en slags national vækkelse.

Men så var der forholdet til den nyop-

rettede stat *Israel*. Det er lærerigt at læse, hvordan det ser ud fra muhamedansk side betragtet.

Hun er overbevist om, at Jerusalem med *El-Aksa-moskeen* tilhører muhamedanerne efter Allahs vilje. Hun er overbevist om, at jøderne ikke har nogen varig ret til det, hun anser for *erobret område*.

Hun omtaler *Jesus* som en profet og har respekt for Det gamle Testamente, således som Muhamed har omskrevet det og udlagt det.

Hun hader imidlertid ikke jøderne, men anser dem for fætre til muhamedanerne. Da hendes mand på eget initiativ indledte fredsforhandlingerne med Israel, vidste hun, at fra nu af var han i livsfare – ja, hun vidste, at han en dag ville blive dræbt.

De fundamentalistiske muhamedanere havde betragtet ham med mistro fra første dag, han, efter *Nassers* død, som præsident sad ved statens ror. Han var i deres øjne for liberal – og hun var dem en torn i øjet, thi hun kæmpede for den muhamedanske kvindes frigørelse. Hun trådte offentligt frem – hun skjulte sig ikke bag et slør – hun viste sig endog sammen med andre mænd i livlig samtale – og under krigen med Israel havde hun personligt besøgt de sårede og plejet dem så godt, hun formåede.

Hun og hendes mand udviste et beundringsværdigt mod – men det var som at lægge ved til det bål af fanatisme, had og uforsonlighed, som allerede brændte i den muhamedanske verden.

Da freden var sluttet med Israel, følte hun en umådelig lettelse. Hun havde set krigens rædsler og var overbevist om, at problemer staterne imellem bør og kan løses ad fredelig vej.

Hun kendte ikke mørkets magt. Freden førte til, at Ægypten blev helt isoleret i den muhamedanske verden, og hun og hendes mand var i konstant livsfare. Under en rejse til U.S.A. telefonerede den østrigske kansler til dem og bad dem om ikke at komme til Østrig, da man var ved at optrevle et komplot imod dem.

Præsident *Sadat* frygtede intet. Han var overbevist om, at Allah var med ham – men han var også overbevist om, at han snart skulle dø.

De fundamentalistiske kræfter var ustyrlige. De trængte ind alle vegne, og mullaerne udråbte deres hadefyldte budskab overalt. De vendte også deres raseri imod de *koptiske kristne*. Der er ca. 6 millioner koptere i Ægypten; de har i århundreder levet fredeligt sammen med muhamedanerne – de er jo alle ægyptere! I *Kairo* er en stadsdel præget af kopterne, som har bygget adskillige kirker. Nu begyndte fundamentalisterne at rive nogle af

deres kirker ned; det kom til optøjer, der kostede mange mennesker livet, og snart stod flere bygninger i brand.

Sadat ville imidlertid ikke regere diktatorisk. Hans hustru opfordrede ham til at slå hårdt ned på alle sine fanatiske modstandere, men det ville han ikke, thi han havde indført et demokratisk styre og ville ikke svigte sin overbevisning.

Han troede, fornuften ville sejre. Men det gjorde den ikke. Ved en militærparade vendte et regiment kampvogne pludselig om, styrede imod tribunen, hvor han sad, og skød ham ned.

*

Bogen giver et indblik i den muhamedanske verden, der er så helt anderledes end vor.

Muhamedanisme er en udpræget lovreligion med faste regler (bestemte bedetider hver dag – en bestemt fastemåned hvert år – regler for kvindernes påklædning – m.v.) og med en betoning af de gode kærlighedsgjerningers betydning.

Den er i stand til i det ydre at holde en moralsk standard, og den foragter den »kristne« verdens dekadence. Derfor anser fundamentalisterne den ledende »kristne« stormagt, U.S.A. for »den store satan«, der med magt og med dollars vil indføre kristenhedens moralske forfald i Islam og således underminere den.

Israel er U.S.A.s allierede i den muhamedanske verden og er også derfor hadet.

Israel har ingen berettigelse. Fundamentalisterne helmer ikke, før Israel er udryddet som selvstændig nation.

De er rede til »hellig krig«, og de er rede til at sætte livet til for Allah!

De råder over umådelige rigdomme. De er i færd med at udvikle atombomben.

De skyer næppe noget middel for at nå deres mål.

*

At *tilegne* sig evangeliet og leve det ud er i den muhamedanske verden, hvor fundamentalisterne mere og mere får overtaget, en sag, der kan koste livet.

Mon ikke mange muhamedanere tænker sig, at *verdensherredømmet* tilkommer dem, og mon de ikke er rede til at kæmpe for det?

*

I *Indien* tager den *hinduistiske fanatisme* til i styrke og kan snart bringe demokratiet til fald.

Den 6. december raserede en skare hinduer moskeen i *Ayodhya*, en lille by i landsdelen *Utter Pradesh*, og jævnedes den

med jorden. Moskeen var bygget for fem hundrede år siden af den første mogulheriker *Babar* og var i hinduernes øjne et symbol på det fremmedherredømme, som de nu med vold og magt vil have afskaffet.

Derfor er det siden d. 6. december kommet til blodige kampe imellem hinduer og muhamedanere, bl.a. i *Bombay*.

De fundamentalistiske muhamedanere fra *Iran* og *Afghanistan* til *Bangladesh* og *Indonesien* vil næppe se roligt på, at deres 120 millioner trosfæller i Indien nu angribes og undertrykkes af fundamentalistiske, fanatiske hinduer. Og nabostaten, det muhamedanske *Pakistan*, råder over atombomben!

Mørket sænker sig over folkeslagene!

*

De fundamentalistiske hinduer samler sig nu i et politisk parti, der – som nazistpartiet før krigen – får støtte fra de brede masser. De taler åbent om den *ariske races overlegenhed* (hinduerne er ariere), og ildspåsættelser af moskeer samt progromer imod muhamedanere hører med i dagens program.

Som de fundamentalistiske muhamedanere vil ændre forfatningerne i de muslimske lande, så de helt bygger på koranen, vil de fundamentalistiske hinduer ændre Indiens grundlov, så den bliver en ren hindu-forfatning.

Og ligesom mullaerne, de muhamedanske præster, skal styre de muslimske stater, skal hinduernes hellige mænd styre Indien. Demokrati er af det onde og er påført Indien udefra!

På ruinerne af moskeen i Ayodhya skal der opføres et tempel for guden Ram!

Det er klart, at disse hinduer ikke vil tåle de kristne. Vor gamle ven *Bakht Singh* sagde allerede i 1957, da jeg besøgte ham i Indien, at han regnede med en dag at blive myrdet af hinduerne.

Tilegnelsen af evangeliet, så det holder, når mørket raser allerværst, er en sag, der kan koste livet!

*

Jo, mørket tager til overalt og sænker sig over folkeslagene. Og den »kristne« verden opløser sig selv indefra og gør sig til genstand for muhamedaneres og hedningers foragt!

Og det ene kirkesamfund efter det andet åbner for forførelserne og forvansker evangeliet, så det passer til tidens tanker!

Tilbage bliver ved Guds ufattelige nåde »hin enkelte« her og der, »hin enkelte«, der ikke lader sig nøje med kundskaben om Guds frelse i Kristus, men *tilegner* sig den – *jager efter* at tilegne sig den helt – *anstrenger sig* for ikke at komme til kort – »hin enkelte«, der ikke følger flertallet, men Herren!

Må Herren give mig, der skriver dette, hvilket ikke er svært, nåde til at være en sådan »hin enkelt«, der altid tilegner mig, hvad jeg kundskabsmæssigt kender, og jager imod målet, hvilket kan føles nok så svært!

Må Herren give mig, der lever i bekvemme kår, nåde til ikke at falde igenem, når jeg sammenlignes med dem derude i *Indien* og *Iran* og *Bangladesh* og alle de andre steder på denne mørke jord, hvor de dels lever i stor fattigdom, dels må være rede til at dø, hvis de vil tilegne sig livet i Kristus Jesus, verdens frelser og Herre!

*

Lyset skinner imidlertid i mørket, og mørket får aldrig bugt med lyset. Herrens hellige vidner om, at i al deres trængsel var Herren dem nærmere end nogen sinde.

Fra *Kina*, *Ætiopien*, fra det tidligere *Sovjet-Rusland* og fra de *muslimske* lande kommer der vidnesbyrd om, at ingen trængsel, end ikke tortur, skiller Guds barn fra Kristi kærlighed, men snarere bringer den nærmere til ham.

Kan det tænkes, at ukendskab til Kristi lidelsers samfund er et tab – og altså ikke en gunst?

*

Vore hårdt prøvede tros-søskende har et klarere blik for *den kommende herlighed* end vi.

De forstår bedre end vi, at den nærværende tids lidelser ikke er noget at regne imod den herlighed, der skal åbenbares på os. De kan sige: »*Kom, Herre Jesus*« med større vægt bag ordene end vi, der jo også siger det.

De kender også Skrifterne bedre end vi; de kender f.eks. dette velkendte ord: »*Glæd jer i Herren! Atter siger jeg: glæd jer!*« De har nemlig tilegnet sig denne glæde, da man berøvede dem den jordiske glæde.

*

Så meget om *tilegnelsen!* Ligger den os på sinde, da ligger den ikke mindre vor Frelser og Herre på sinde!

Derfor skal det lykkes!

Lovet være Gud derfor!